

4.2 Térségi tervezetek a régióban

Az alábbi felsorolásban a térségi tervezetekből származó olyan idézetekkel találkozunk (programok, koncepciók, stb.), amelyek alapvető vagy konkrét jelentőséggel bírnak a vizsgált területre nézve. Csak olyan programokból és koncepciókból idézünk, amelyek tartományi vagy annál alacsonyabb szinten születtek. Magasabb szinten kidolgozott koncepciók (pl. Osztrák Térségfejlesztési Terv vagy Európai Térségfejlesztési Terv) nem kerültek bele a kutatásba, mivel az ezekben megadott alapelvek és célok részben bekerültek az alacsonyabb szinteken készült tervezetekbe vagy olyan általánosak, hogy az adott térségre nézve semmilyen konkrét feladat nem következik belőlük.

4.2.1 Interregionális tervezetek

Az interregionális kifejezés a hagyományos osztrák definíciónak megfelelően – mivel a régiók a tartományok részei – a szövetségi tartomány szintjén készülő koncepciókra utal. A 9. táblázatban bemutatottak csupán a tervezési terület szempontjából lényeges interregionális tervezetekről adnak áttekintést.

9. táblázat. A térségre nézve lényeges interregionális tervezetek

Igazgatási szint	Tervezet
Burgenland	Átfogó közlekedési koncepció Burgenland 2002 1. cél - 2000–2006 évi program Kulturális Perspektívák - Burgenland Bírálati kritériumok szélerőművek engedélyezéséhez Fejlesztési irányelvek – Euro Régió Nyugat /Nyugat-Pannónia
Alsó-Ausztria	Alsó-Ausztriai tartományi fejlesztési koncepció – Alsó-Ausztria tartomány térségfejlesztési irányelvei Tartományi közlekedési koncepció Szélerőművek elhelyezésére alkalmas területek Alsó-Ausztriában – tanulmány

Quelle: saját kutatás, 2003. november

Idézetek Burgenland térségfejlesztési tervezeteiből

Átfogó közlekedési koncepció Burgenland 2002

Kiadó: Amt der Burgenländischen Landesregierung [tartományi kormány hivatala], 2002. Átfogó közlekedési koncepció Burgenland. Bécs, 2002, május.

„Az EU bővítése jelentősen befolyásolni fogja a burgenlandi gazdasági centrumok regionális tekintetben játszott szerepét. Az 1-es célterületi intézkedésekbe tartozó közlekedési szolgáltatásokkal szemben támasztott követelményekhez kell igazítani a közlekedési infrastruktúrákat és a közlekedésszervezetet“.
(14. o. – új keretfeltételek – hatások Burgenland tartományra)

„9 Páneurópai korridorok:

IV. korridor: Drezda – Nürnberg – Prága – (Bécs / Pozsony – Győr – Budapest – Arad – Konstanca / Craiova – Szófia – Thessaloniki / Plovidiv – Isztambul)

VII. korridor: a Duna folyása mentén, a Rajna – Majna – Duna csatornán keresztül összeköttetés létrehozása szükséges az Északi tengerrel“.

(v. ö. 16. o. – új keretfeltételek – beruházások a közlekedési infrastruktúrába).

„2012-ig a GVP-Ö (Ausztria Általános Közlekedési Terve) területén a következő Burgenlandot érintő intézkedéseket kell figyelembe venni:

- Parndorf – Kittsee – Petrzalka: gyorsvasút, egypályás elektromos, – üzemel 1999.05.31. óta“

(v. ö. 16. o. – új keretfeltételek – beruházások a közlekedési infrastruktúrába).

„A Parndorf – Kittsee – Pozsony (Petrzalka) gyorsvasút 1999 óta üzemel. Jelenlegi formájában, mivel nem kapcsolódik elég szorosan Pozsonyhoz és a szlovák nemzetközi vasúti hálózathoz, nem tekinthető attraktív, a nemzetközi standardoknak megfelelő vasúti összeköttetésnek. Csak e hiányosságok felszámolása után indulhat ki erről a vonalról Burgenlandot a nemzetközi vasúthálózatba illesztő csatlakozás.“ (17. o. – új keretfeltételek – beruházások a közlekedési infrastruktúrába).

„A megváltozott keretfeltételek kiváló esélyt biztosítanak a dinamikus térségi fejlődés számára Burgenland valamennyi tartományi régiójában. A fejlesztési esélyek kihasználása azonban kockázatokat is és hátrányokat is hordoz. A tartománynak a közlekedési területen valamint a regionális fejlesztések területén való megfelelő idejű pozicionálásával a hátrányok nagy valószínűséggel minimalizálhatóak vagy kiküszöbölhetőek.“ (25. o. – új keretfeltételek - kihatások Burgenland tartományra)

„Az EU tervezett bővítésével annak külső határai belső határokká válnak, ahol szabad áruforgalom folyik. A fejlődést és cserét gátló határok (határellenőrzés és teherforgalmi kontingens korlátozásainak) lebomlása az országok közötti gazdasági és közlekedési kapcsolatok további élénkülésével kecsegtet. Hosszú távon az eddig hátrányos helyzetű perifériális régiók Burgenland középső és déli területein, amelyek eddig az EU külső határa mentén feküdtek, közvetlen kapcsolatba léphetnek Sopron és Szombathely városi piacaival, és regionális szerepük megváltozásával számolhatnak. A periférikus, tehát a nagyobb központokkal való közvetlen érintkezés elől lezárt közép- és dél-burgenlandi régiók számára a helyzet Magyarország (és Szlovákia EU-csatlakozásával), illetve a Sopron és Szombathely városokhoz való közvetlen összeköttetés megteremtődésével alapvetően megváltozik. A periférikus régiók (fejlettebb központokhoz való szoros kapcsolat híján – ÖROK 1990) ezzel esélyt kapnak regionális helyzetük hosszú távú javítására.“ (26. o. – új keretfeltételek – kihatások Burgenland tartományra).

„Az EU bővítésével szembeni ellenállás indoklásaként a fokozódó árucserét és személyforgalmat szokták felhozni. Az említett folyamatok kényszerűen egy nagyobb gazdasági teljesítményű közös gazdasági térség irányába mutatnak, amely másodlagos hatásában az infrastruktúra nagyobb kihasználtságát eredményezi (több dugó az útjainkon) valamint érinti a közlekedési folyamatok minőségét, a környezeti és közlekedési biztonságot. A határátlépő közlekedés területén eddig történtek alapján azonban nem lehet objektíven igazolni a közlekedési lavinával kapcsolatos aggodalmakat. Regionális tekintetben a magas ill. magasabb rangú úthálózattól eltekintve ott keletkezett nagyobb terhelés, ahol a közlekedési feltételeket nem hangolták össze a keleti nyitás óta lezajlott folyamatokkal.“ (31. o. – új keretfeltételek – kihatások Burgenland tartományra).

„A kelet-közép-európai államok EU-hoz való csatlakozásától nem várható a távolsági közlekedési forgalom rendkívüli megnövekedése, annál inkább a helyközi közlekedés bővülése (mind az áru-, mind a személyforgalomban).“ (32. o. – új keretfeltételek – kihatások Burgenland tartományra).

„Az EU bővítése egyrészt a burgenlandi gazdaság jobb piacra jutását ígéri (a 2. programtervi időszak intézkedései széles határon átlépő kooperációs támogatásokat irányoznak elő)“. „Az EU bővítése utáni megközelíthetőség elemzésének eredményei (a teherforgalom akadálytalan határforgalma) és a hálózatépítési intézkedések (Ausztriában) alapvetően pozitív képet és esélyeket rajzolnak Burgenland nemzetközi megközelítésével kapcsolatban.“ (33. o. – Burgenland pozíciója Európában – Pozíciószerzési esélyek)

„A nemzetközi határokon átlépő, északi, keleti és déli dinamikus piacokra irányuló áruforgalom területén Burgenlandban jelentős hiányok mutatkoznak az áruforgalmi megközelíthetőség tekintetében. A Burgenland számára az EU-bővítésből bizonyíthatóan adódó kedvező regionális és gazdasági feltételek kihasználását a jelenlegi megközelítési hálózat nem teszi lehetővé.“ (39. o. – Burgenland pozíciója Európában – áruforgalmi megközelíthetőség)

1. sz. célprogram 2000-2006

Kiadja: Amt der Burgenländischen Landesregierung, 2001. 1. sz. célprogram – Burgenland 2000-2006.
Eisenstadt, 2001. aug. / szept.

„A marketing átfogó erősítése összhangban a tartomány marketing-stratégiájával: a tervezett EU-bővítés keretében forrásfeltárás a távolabbi keleti piacok tekintetében. Kooperációk és kínálati tényezők hálózatba kapcsolása:

Regionális és határokon átlépő területek különleges kínálati rendszerekké való összekapcsolása (pl. bor, kultúra, természet, all inclusive kínálat). Kooperációs projektek támogatása a szinergiák hatásainak hasznosítása érdekében“ (v. ö. 59-60. o. – 3.3. intézkedés – marketing és turisztikai szervezetek).

„A települések hagyományos ökonómiai előnyei mellett (pl. bérek és piacok) további kiemelkedő jelentőséggel bír a kvalifikált munkaerő. A magasan és kiemelkedően kvalifikált munkaerőben való hiány akadályozza a gazdasági növekedést, és azt jelenti, hogy nagy számban van alacsonyan képzett vagy képzetlen, illetve munkanélküli munkaerő a területen. Az EU-csatlakozás ezeket a kiegyensúlyozatlanságokat várhatóan felerősíti.“ (204. o. – 5.1. intézkedés – a munkanélküliség megelőzése).

„Ezen kívül továbbképzési programokkal is támogatni kell a burgenlandi gazdaságok felkészülését valamint a női munkavállalókat az EU-bővítésre.“ (223. o. – intézkedés 5.4 – munkaerő-piaci rugalmasság).

Saját megjegyzés:

Ez a fejlesztési program szinte kizárólag Burgenlandra szorítkozik, és arról szól hogyan képes profilírozni magát a tartomány a külfölddel és más osztrák tartományokkal szemben. A (határokon átlépő) kooperációra viszonylag csekély súlyt fektet.

Kulturális perspektívák Burgenlandban

Heger, Robert - Lang, Alfred, - Tschögl, Gert: 2001, Kulturális perspektívák Burgenlandban. Kiadja a Burgenländische Forschungsgesellschaft, Eisenstadt 2001, febr.

„Burgenland történelmi határvidékként exponált geopolitikai szerepet játszik Kelet- és Közép-Európai államainak nyugati határaként. 1921-ben elvesztette városias központjait és struktúráit. Ez a két meghatározó tényező sok vonatkozásban hossz távon akadályozta a tartomány fejlődését. Bár az egykori keleti blokk határainak hivatalos megnyitásával megszabadult 1989-ig fennálló periférikus helyzetétől, azonban nem utolsó sorban azzal, hogy az EU keleti határvidékévé vált, új válaszvonalak épültek ki körülötte, amelyek nem könnyítették meg a – sokat emlegetett - fejekben lévő határ lebomlását.

Ennek ellenére Burgenland kulturális vonatkozásban is jelentős lehetőségei éppen ebben a határvidéki lehelyezkedésben rejlenek. Részben a keleti szomszéd országok művészetével és kultúrájával való kapcsolat nyithat új tartalmi dimenziókat a kulturális fejlődésben, részben a határok leomlásával esély nyílik az urbánus struktúrák hiányának pótlására, ha sikerül ugyanis bekapcsolódni a nagyobb városi csomópontok prognosztizált fejlődési dinamikájába (Bécs, Pozsony, Sopron, Szombathely, Graz), hiszen Burgenland ezek metszéspontjában fekszik. Ez új hajtóerőt adhat a kulturális fejlődésnek. Ezért e tágabb térség összeolvadásának folyamata különleges jelentőséggel bír Burgenland számára.“ (17. o. – Művészet és kultúra Burgenlandban: előfeltételek és esélyek – városok nélküli tartomány a határon).

„A határhelyzet és az urbánus struktúrák hiánya valamint az etnikai és nyelvi sokféleség mellett a vidékies, falusias szerkezet további meghatározó tényezőként jön számításba Burgenland mint kulturális régió esetében.“ (18. o., – Művészet és kultúra Burgenlandban: előfeltételek és esélyek – a falusias tartomány).

„A tartománynak a kelet és nyugat közti összeköttetésben felmerülő és már említett felelőssége valamint az EU-csatlakozásból már eddig is merített és a keleti bővítésből tovább szaporodó előnyei valamint fejlődési esélyei alapján elsődlegesként adódik az a tartományi kultúrpolitikai feladat, hogy sikerüljön megteremteni a keleti bővítésre nyitott és az azzal együtt járó művészeti és kulturális esélyekkel szemben pozitív közhangulatot.

A tartomány ez ideig erősen befelé forduló kultúrpolitikája a hamarosan várható EU-bővítésre való tekintettel azonnali kifelé történő irányváltás követel annak érdekében, hogy a keleti szomszédok EU-csatlakozásának pillanatában a tartomány az új feltételekhez és lehetőségekhez alkalmazkodva léphessen fel. Már ma az a feladat, hogy beszéljünk a kulturális EU-bővítés keretfeltételeiről, és felkészülten várjuk ezeket.“ (19-20 Művészet és kultúra Burgenlandban: előfeltételek és esélyek – Itt kapcsolódik Kelet-Európa össze a Nyugattal).

„Ahhoz, hogy osztrák nemzeti és nemzetközi szinten figyelmet kelthessünk a kortársi művészeti és kulturális életben, fokozottan kell koncentrálnunk a határokon átlépő együttműködést előirányzó projektekre. A határokon átlépő EU projektek támogatása, társfinanszírozása a művészeti és kulturális területen, a Bécs, Pozsony, Sopron, Szombathely Graz városokban és a határos régiókban létrejövő projektek, művészeti és kulturális események támogatása veti meg a jövőbeli hálózatosodás és együttműködés alapjait a burgenlandi művészek, kulturális kezdeményezések és a szomszédos régiók között.“ (23. o., Határokon átlépő témák – Hálózatok).

„Az EU keleti bővítésének előkészítő folyamatában különös jelentőséggel bír a felnőttképzés, amely jelentősen hozzájárul a keleti bővítéssel kapcsolatos tudatformáláshoz is és az idegen nyelvi kvalitások közvetítésével fontos feladatot vállal a régió egységesülésében. Ezzel kapcsolatban a határokon átlépő felnőttképzési hálózatok és struktúrák fokozott jelentőségre tesznek szert.“ (59. o. – Határokon átlépő témák – felnőttképzés és az EU keleti bővítése)

„A Burgenland – Szlovákia – Nyugat-Magyarország régióban létrejövő „interregionális oktatási hálózat“ európai kulcs- és teszt-projektként működhet az EU keleti bővítésének és az európai integrációnak a folyamatában. Valamennyi, a Burgenland – Szlovákia – Nyugat-Magyarország régióban elhelyezkedő felnőttképzési ill. továbbképzési vállalkozás és intézmény hálózatba szervezésének célja egy közös oktatási térség létrehozása, amelyben az ezen a területen tevékenykedő intézmények és vállalkozások az oktatáspolitikai kihívásokkal szemben hosszú távú fejlesztési stratégiákat dolgoznak ki. A hálózat célja között szerepelhet:

- a határokon átlépő megközelítések és tapasztalatok folyamatos cseréjének beindítása,
- a regionális határokon átlépő együttműködés hatásaival kapcsolatos tudatformálás,
- közös megoldási javaslatok kidolgozása, tesztelése, és folyamatos korrekciója az oktatáspolitikai kihívások kapcsán.“ (60. o. - Határokon átlépő témák – Interregionális oktatási hálózat a Burgenland – Szlovákia – Nyugat-Magyarország régióban).

Bírálati kritériumok szélerőművek engedélyezéséhez

Kiadó: Amt der Burgenländischen Landesregierung, 2002. Bírálati kritériumok szélerőművek engedélyezéséhez. Eisenstadt, 2002. okt.

Nincs utalás a KOBRA projekt projektterületének határokon átlépő problematikáira.

Fejlesztési irányelvek – EuroRégió (Zárójelentés 2003. dec.)

„A Nyugat /Nyugat-Pannónia EuroRégió Közép-Európa szívében fekszik. Burgenland, Győr- Moson-Sopron megye, Vas és Zala megye határosak Szlovákiával, Szlovéniával és Horvátországgal. A régióban 1,3 millióan élnek (ennek 20%-a Burgenlandban), ezek részben magyar, részben, német, ill. horvát, szlovák, szlovén és cigány anyanyelvűek. A régió jelentősége a kelet-nyugati gazdaság közötti közvetítő szerepében rejlik: nem utolsósorban az ott régóta honos multikulturalitásnak és nyitottságnak köszönhetően. Összevetve más határrégiókkal kevesebb a szomszédok iránti bizalmatlanság és a történelmi tehertétel, már a vasfüggöny idejében is szoros határokon átlépő együttműködés jelentkezett. Ma már a burgenlandi és a magyar oldal közötti jövedelemkülönbségek valamint az áruk és termékek árainak eltérései nem mondhatóak drámainak.“ (3. o. - az EuroRégió jelene)

„Az EuroRégió a bécsi nagyrégió Bécs - Győr - Pozsony városok által határolt háromszögében fekszik, amely európai növekedési övezet, de jelenleg sürgető a gazdaságnak a nemzetközi közlekedési hálózathoz való szorosabb kapcsolódása. Az EuroRégió fontos törekvése az Észak-Dél-Európa-korridor megteremtése, amely összeköti a Baltikumot az Adriai tengerrel.“ (3. o. - az EuroRégió jelene – Közlekedés)

„Európa fokozódó Integrációjával és a határok eltűnésével a régió a külföldi beruházók számára is érdekesebbé válik. Egyfajta „Kalifornia effektusban“ bízunk, ahol a multikulturalitás és nyitottság képes dinamizálni a gazdaságot, tudományt és kultúrát, ebben az EuroRégió igen jó esélyekkel indul. Pannónia jellegeit az itt élő 4 népcsoport, magyarok, német nyelvűek, horvátok, cigányok és szlovének határozzák meg.“ (13. o. – az alaphelyzet)

„A Bécs és Pozsony nagyvárosok közti, valamint délre az Adria és a Balkán felé irányuló, magasabb rendű vasúti és közúti útvonalak által biztosított összeköttetés képezi az EuroRégió déli alrégiójának fejlődési gerincét, amely csatlakozik a Duna-tengelyhez (IV-es korridor) az Adria irányába, a X-es korridorhoz (Salzburg – Ljubljana) és az V-ös korridorhoz (Budapest – Zágráb). Egy közép-európai szállítási hálózat létesítése azonban nem állhat egy magában álló metropolisz- projektből, még akkor sem, ha pillanatnyilag ott várható a legnagyobb gazdasági haszon.“ (75. o. – térség szervezés, térségfejlesztés, közlekedés és információ)

„Vas megye területfejlesztési koncepciója 1997-ben készült: sokoldalú, igényes, kimutatja a turizmus kihasználatlan lehetőségeit és rámutat a fejlesztési lehetőségekre. A koncepció kiemeli a Győr – Bécs – Pozsony potenciális EU-régióhoz való kapcsolódás lehetőségét, javaslatokat fogalmaz meg a turisztikai fejlesztésekre vonatkozóan, különösen a termálvízre épülő turizmus kapcsán, és hangsúlyozza az egyes mikro-régiók profiljait. A szakanyag a vízi és kerékpáros turizmust a turisztikai régió kiépítésének kedvező lehetőségeként határozza meg.“ (95. o. - Turizmus, kultúra és közös kulturális örökség)

„A határ menti helyzetben jelentős kulturális potenciál rejlik. Részben a keleti szomszéd országok művészetével és kultúrájával való kapcsolat nyithat új tartalmi dimenziókat a kulturális fejlődésben, részben a határok leomlásával esély nyílik az urbánus struktúrák hiányának pótlására, ha sikerül ugyanis bekapcsolódni a nagyobb városi csomópontok prognosztizált fejlődési dinamikájába (Bécs, Pozsony, Sopron, Szombathely, Graz), hiszen Burgenland ezek metszéspontjában fekszik. Ez új hajtóerőt adhat a kulturális fejlődésnek. Ezért e tágabb térség összeolvadásának folyamata különleges jelentőséggel bír Burgenland számára.“ (103. o. - Turizmus, kultúra és közös kulturális örökség).

Alsó-Ausztria területfejlesztési tervezeteiből származó idézetek

Alsó-Ausztriai fejlesztési terv

Alsó-Ausztria tartomány térségfejlesztési irányelvei

„A keleti határok megnyílása és az európai integráció Alsó-Ausztria számára pozícióváltást tesz lehetővé az új Európában, de kihívást is jelent a területfejlesztési tervezés számára, hogy a tartomány a növekvő versenyben sikeresen tudja venni az akadályokat, miközben az életminőség magas szintje is fennmarad.“ (4. o. – Új koncepció? Az információ és koordináció lehetőségei – új feltételek)

„Fontos kérdés, hogyan alakul a jövőben a nemzetközi migráció. Ha továbbra is restriktív bevándorláspolitikára kerül sor, felmerül a kibővített EU-n belüli belső migráció kérdése, hiszen a belső migrációt nem akadályozzák megszorítások. A migráció kapcsán jelentkezik a legszélesebb mozgástér, de a legnagyobb bizonytalanság is.“ (24. o. – területfejlesztési helyzet és keretfeltételek – népesedés – minőségi megfontolások a várható regionális népesedési helyzet változatai kapcsán).

„A keleti határnyitással (1989) és a piacgazdaságra való fokozatos áttéréssel az átalakuló államokban a kelet-közép- és kelet-európai vállalatok számára egy a mai EU-val azonos (372 millió fős) népességű piac nyílik meg, ami Ausztria külkereskedelme esetében az egykori COMECON térségben igen jelentő növekedést tett lehetővé. A keleti határnyitás nyertesei közé tartoznak Ausztriában a specializált technológiai ismeretekben (menedzsment tanácsadás, technológia transzfer) bővelkedő központi területek és a dinamikus, exportképes ipari övezetek. Alsó-Ausztria határ menti régiói (7 járás Gmünd-től Bruck an der Leitha községig), a délen fekvő régi ipari övezetek azonban az alacsony bérű munkaerő konkurenciája miatt rendkívüli alkalmazkodási és racionalizálási kényszerrel (munkahelyek megszűnése) kerültek szembe. Üzemek leállítása, részeges leállítása ill. a keleti/északi szomszéd államokba telepítése volt e folyamat negatív következménye néhány alsó-ausztriai alrégióban. A keleti határ mentén húzódó keskeny sávban a vásárlóerő is egyre inkább a határ túloldalán lévő területek felé fordult. A keleti bővítés előre haladásával Alsó-Ausztria számára egyszerre jelentkezik nagy kihívások és kiemelkedő esélyek. Alsó-Ausztria Béccsel együtt Nyugat-Európa periferiájáról ismét az újjá formálódó Közép-Európa középpontjába került, és élvezzi a kelet-nyugat közti potenciális közvetítő minden földrajzi előnyét. (33. o. – területfejlesztési helyzet és keretfeltételek – gazdaság és foglalkoztatás – keleti határnyitás).

„Bizonyos, hogy az EU keleti bővítése csak akkor lehet sikeres, ha sor kerül megfelelő átmeneti intézkedésekre, amelyek az osztrák és európai viszonyokhoz való felzárkózást, az ipari és mezőgazdasági, munkaerő-piaci, környezeti kiegyenlítődést szolgálják az új tagállamokban. Alsó-Ausztria számára, amely különösen exponált helyzetben van a kelet-közép-európai csatlakozókkal szemben, ezek az átmeneti intézkedések különösen fontosak.“ (34. o. – területfejlesztési helyzet és keretfeltételek – gazdaság és foglalkoztatás – az EU keleti bővítése).

„Alsó-Ausztria Európa centrumában fekszik, a vasfüggöny megnyitásával korábbi szélhelyzetéből központi helyzetbe került. Fontos közlekedési utak metszéspontjában helyezkedik el: Duna, nyugati, keleti déli vasútvonalak és autópályák. A fontos települési és gazdasági térségek közelsége közlekedési vonatkozásban is megmutatkozik, hiszen szoros és súlyponti kapcsolatban áll fenn a régió és az ország fővárosa között.“ (67. o. – területfejlesztési helyzet és keretfeltételek – közlekedés).

„Alsó-Ausztria esetében területi tekintetben két összefüggés jelentős, amelyek egymással is összefüggenek: egyrészt a keleti/északi határnyitással a reformállamok régi-új szomszédsága, másrészt Bécs, mint a bécsi euro-régió központja, amely lényegében azonos Alsó-Ausztria (és Észak-Burgenland) tartománnyal. Az Alsó-Ausztria területi fejlődésére gyakorolt külső hatások közül pillanatnyilag a legfontosabb szerep a keleti szomszéd államok politikai és gazdasági reformfolyamatainak jut. A keleti határnyitás, a határokon átlépő ingamozgások és kiegyenlítődési folyamatok valamint a vásárlóerő áramlása azonban nem hozott radikális átrendeződést a térségi szerkezetben illetve a helységek kapcsolatrendszerében. Nem jelentkezett olyan mértékű igény a célterületek bővítésre vagy a célterületek áthelyezésére, amilyenre a fejlesztési eufória első szakaszában számítottunk, viszont szembetűnő a kelet-nyugati átmenő útvonalakon mutató jelentős közúti forgalomnövekedés.

A keleti nyitással járó térségi változások tekintetében vizsgált időszak azonban még rövid, a célterületek szerkezetváltozásai pedig hosszútávon érvényesülnek. A határnyitás óta láthatóan sokszorososan felgyorsult az új, illetve bővített lakó- és ipari célterületekkel kapcsolatos tervezés és kivitelezés. E dinamikát példázza a gazdasági terek tekintetében a következő: új ipari övezetek létesítés Schwechat és Bruck an der Leitha térségében; a Hainburgtól néhány kilométerre lévő „határon átlépő Észak-Burgenland-/Pozsony gazdasági park létrejötte, új, a szomszédos országok vevőire szakosodott szolgáltató és kereskedelmi üzemek létrejötte a határ menti településeken, a bevásárló és piaci központok bővülése Bécs déli és keleti városhatára mentén.

A munkaerőpiacon növekszik az olcsó munkaerő-kínálat. A lavinaszerű változásoknak azonban elejét veszi a külföldi munkaerő foglalkoztatására vonatkozó restriktív politika, a társadalombiztosítás területén az államközi egyezmények hiánya, valamint a határok technikai áteresztőképességének korlátai. Az ipar számára egyrészt keresleti impulzusokat hozott az új piacok megnyitása (fogyasztási javak, építőipar, gépgyártás), másrészt azonban előnyös termékszerkezetű munka-intenzív üzemek települnek át a keletről szomszédos országokba.

A szomszédos reform-országok további fejlődése meghatározó tényezőként kezelendő Alsó-Ausztria térségi szerkezetváltozásainak gazdaságvezérelt fejlesztésében. A következő 10-15 évre csak a legkedvezőbb esetben számíthatunk a jóléti különbségek valódi kiegyenlítésére. Ezért a közeli jövőben nem kell számolnunk a határon túlról jövő erős változási impulzusokkal, amelyek a települési szerkezetek átalakítására ösztönöznének.

Alsó-Ausztria számára hosszú távon Csehország és Szlovákia kedvező társadalmi-gazdasági fejlődése esetében esély nyílik azoknak a térségi előnyöknek a kihasználására, amelyek a nagyvárosok, Bécs, Brno, Pozsony közelségéből adódnak. A Magyarországon már korábban megindult és egyenletesebb lefutású reformfolyamatok előnyös helyzetbe hozták a nyugat-magyar megyéket a fejlett gazdaság eléréséhez vezető úton. Ennek kedvező hatásai elsősorban a Sopron - Mattersburg - Bécsújhely területen érvényesülhetnek.

Alsó-Ausztria számára a másik lényegi térségi tényező természetesen a régió centrumát képező bécsi agglomerációval függ össze. Bécs fejlődési kilátásai szorosan kapcsolódnak Európa két politikai nagytrendjének térségi dinamikájához: Nyugat-Európa erősödő integrációjához és Kelet-Európa átalakulásához. A nyugat-európai belső piac és az átalakulásban lévő kelet-közép-európai népgazdaságok érintkezésénél fekvő bécsi euro-régió számára a lehetséges gazdasági és demográfiai fejlődési utak széles skálája kínálkozik. A teljes régió fejlődése a legszorosabban kapcsolódik a bécsi regionális központ versenyképes fejlődéséhez. Különböző elemzések négy fejlődési utat vázoltak fel. Mindebben központi jelentőségű a bécsi gazdaság versenyképessége.“ (75-76. o. – területfejlesztési helyzet és keretfeltételek – Alsó-Ausztria helye a szélesebb térségben).

„A települési központokat a következők jellemzik: regionális központok a közvetlen közelben a határtúldalán:

Alsó-Ausztria nyugati részén Steyr munkaerő-piaci és ellátó rendszerei hatással vannak Amstetten járás egyes részeire. Az északi tartományi területeken határokon átlépő jelentőséggel a keleti nyitás kapcsán Jindrichuv Hradec/Neuhaus (22.000 lakos), Znojmo/Znaim (37 000 lakos) és Breclav/Lundenburg (26000 lakos) jön számításba közép és hosszú távon (mint szomszédos városok a bővített EU-ban). Pozsony (435000 lakos) mint határ menti nagyváros és Sopron a keleti területeken fejt ki hatásait.“ (100. o. – térségi fejlesztési elképzelések – a térségszerkezet alapvonalai)

„Azok a gazdasági esélyek, amelyeket a keleti nyitással és az EU keleti bővítésével Alsó-Ausztria és tágabb környezete számára megnyílnak, egyebek között az északi és keleti szomszéd államokkal intézményi, gazdasági és szocio-kulturális téren kezdeményezett együttműködéssel aknázhatóak ki. A határrégiók (a felső erdővidék, az északi és keleti borvidék, Bruck an der Leitha járás), amelyeket a keleti nyitás negatív következményei keményen érintenek (üzemek eltelepülése, a vásárlóerő elfordulása), hosszú távú támogatásra szorulnak. E területek határokon átívelő kapcsolatait a szomszédos régiókkal (dél-cseh, dél-morva, nyugat szlovák területek) el kell mélyíteni és lehetőleg leginkább a gazdasági felfutás érdekében kamatoztatni. A jelenlegi infrastrukturális gyengeségeket fel kell számolni, mert akadályozzák a közös határrégió gazdasági fejlődését. Prioritást élvez a határokon átmenő közlekedési hálózat javítása (megszakadt vasúti nyomvonalak pótlása, kishatár-átkelők kiépítése).

A határokon átlépő együttműködést gazdasági, turisztikai és szocio-kulturális téren intenzívebbé kell tenni, amit a következő tevékenységek eredményezhetnek:

- határ menti illetve a határon átvélő célterületek létesítése és kiépítése annak érdekében, hogy megtelepüljenek a kis és középszintű vállalkozások, vagy kimondottan ezekre alapítsanak ilyeneket,
 - határokon átlépő gazdasági kapcsolathálózatok kiépítése (vállalati kooperáció, üzemi és környezetgazdasági tanácsadás),
 - tematikus/ speciális kínálat megteremtése a turisztikai területen (természeti és kulturális súlypontokkal) a közös határrégióban,
 - a kerékpáros, gyalogos és lovas útvonalak bővítése és határokon átlépő összekapcsolása,
 - a határokon átlépő együttműködés intenzívvé tétele a projekttervezéstől a közös szervezeti és piaci intézmények alapításáig,
 - a közös kulturális örökség és regionális sajátosságok fenntartása és karbantartása,
 - pozitív gazdasági hatások elérése szoros szocio-kulturális együttműködéssel,
 - az iskolai partnerkapcsolatok támogatása, tanulói csereprogramok, kelet-európai nyelvek tanulása
 - határokon átlépő továbbképzési és minősítési intézkedések támogatása, mindenek előtt a menedzsment-technikák, modern technológiák és a természetvédelmi föld- és erdőgazdálkodás területein“
- (106-107. o. - térségi fejlesztési elképzelések – térségi fejlesztési célok – a szomszéd államokhoz és határrégiókhoz fűződő kapcsolatok)

Tartományi közlekedési koncepció

Kiadja: Amt der Alsó-Ausztriaiischen Landesregierung, Abteilung für Gesamtverkehrsangelegenheiten. Alsó-Ausztriai 10 éves tartományi közlekedési koncepciója

<http://www.noel.gv.at/Service/ru/ru7/lvk/Nachlesen/nachlesen.htm>, Lekérdezés: 2003.11.11.

„A keleti határnyitás 1989-ban igen váratlanul érte az ország keleti régiót. A látogatók első hulláma azonban mára elült, a felfestett rémisztő jövőképek a fiókba kerültek. Mára a személyközlekedés szerény növekedése látszik csupán, aminek okát a reform-államok gazdasági átállási folyamatában kell keresni. Kérdés azonban, hogy a közlekedési kapcsolatok mennyiben fokozódtak a keleti nyitás óta az egyes útvonalakon és a további gazdasági konszolidáció mentén várható-e további növekedés, amelyre gyors infrastrukturális intézkedésekkel kell majd reagálni. A keleti határnyitással további járműtömeg zúdult a belforgalom által amúgy is megterhelt utakra (B7, B9, A4), bár megjegyzendő, hogy az utóbbi 10 évben a belső közlekedés nagyobb mértékben növekedett, mint a határokon átlépő forgalom. A határállomásokon mért közlekedési forgalom az alsó-ausztriai átkelőhelyeket az erdővidéken szinte kizárólagos regionális jelentőséggel ruházza fel. A borvidéken túlnyomóan regionális közlekedés folyik. Az utazások több mint harmadának kiindulópontja és célja is a borvidéken van, további harmada Bécsbe irányul vagy onnan érkezik (2000 évi adat). A 2015-re vonatkozó közlekedési prognózis szerint bizonyos forgalmi típusok esetében a határokon átlépő közlekedés aránya jelentősen nőni fog, különösen a kelet-nyugati irányú forgalom. Az A4-es keleti autópályán a határokon átlépő közlekedés aránya 60 % felettire nőhet (Fischamend csomópontnál). De észak-dél irányban is határozottan növekedni fog a határokon átlépő forgalomtömeg, amely egyesülve az A5 északi autópályán mintegy 45%-os arányt jelent (Wolkersdorf csomópontnál). A határokon átlépő közlekedés áthelyeződése az A4 és az A5 autópályákra várhatóan

mentesíteni fogja az alacsonyabb rendű úthálózatot a nemzetközi közlekedés terhe alól. A vasút a keletre menő személyforgalomnak csak kis részét fogja fel, ennek oka a viszonylag magas jegyárakban és a hiányos kínálatban keresendő. A keleti régióban az árufuvarozás növekedését a korábbi előrejelzések drámainak állították be. A balkáni háborúk valamint a lassú gazdasági fejlődés Bulgáriában, Romániában és az egykori SZU országokban az Ausztria keleti részén áthaladó tranzitközlekedés növekedését azonban a várt mérték alá lassították. A közúti áruszállításban a legerősebb növekedést a bilaterális forgalom területén tapasztaljuk. A személyforgalommal ellentétben várhatóan az újbelpő keletiekkel folytatott teherforgalom volumene fog erősen növekedni az EU keleti bővítésének folyamányaként. Ezt erősíti, hogy a keleti szomszéd országokban korábban a vasutakra terelt árufuvarozás egyre inkább a közutakra tevődik át. A keleti irányú forgalomban a vasúti közlekedés arányának prognosztizált erős csökkenése mindennek ellenére nem realizálódott.“

(20, 21, 22. o. Közlekedési tendenciák - Határokon átlépő közlekedés)

A6 - észak-keleti autó-pálya

„A4 – keleti autópálya - Kittsee határátkelő.

A helységeknek az átmenő és nagysúlyú teherforgalomtól való mentesítése, a Bécs és Pozsony körüli gazdasági térségek összekapcsolódásának igénye valamint a helységi minőségek javításának szükséglete is a Kittsee-i összekötő megépítése mellett szól, amivel együtt meg kell születni a szlovák D2 autó-pálya összeköttetésének az A4 keleti autópályával. Kittsee (határátkelő) – Lajta-átmenő keletre Potzneusiedl - Parndorf (északra) - Potzneusiedl (délre) – keleti autópálya (Bruckneudorf-tól keletre).“

(<http://www.noel.gv.at/service/st/st1/A6.htm>, Lekérdezés: 21.11.2003)

„Az A6 Ausztria általános közlekedési tervében (2002) a Bécs – Pozsony / Budapest dunai korridor részeként, a 2001-es „Fehér könyvben” (Európai Közlekedéspolitika 2010-ig – csatlakozás a jövőbe) a 2010-es transz-európai közlekedéshálózati céllelőirányzatok között a Bécs és Pozsony közti összeköttetésként szerepel. A mintegy 22 km-es A6 északkeleti autópálya tehát lényeges lépés a kelet-ausztriai térség megnyitása felé. Tekintettel a keleti bővítésre ez különösen kedvező fejlesztési lehetőségeket kínál. Az A6 északkeleti autó-pálya és az A4 – Kittsee-i összekötő megépítését az 1971. évi. szövetségi úttörvény alapozza meg jogilag. Az 1999. évi módosításban az A6-os pálya B307 Parndorf-i út megjelöléssel szerepel: államhatár Kittsee – Kittsee (B50a) – Parndorf (A4, B50). A 2002. évi módosítás szerint a szövetségi út neve 2002. 1. 4. óta A6 északkeleti autó-pálya: Parndorf (A4) – államhatár Kittsee. A mostani határokon átlépő közlekedési utak tehermentesítése mellett az A6 megépítése más célokat is szolgál:

- Berg, Kittsee és Nickelsdorf határátkelők tehermentesítése,
- a nemzetközi határokon átlépő közlekedés tömeges csatornázása,
- az új gazdasági telephelyek bekötése és mindennek előtt,
- Parndorf, Neudorf, Gattendorf und Kittsee helységek központjai esetében a keleti oldalak tehermentesítése“.

(http://www.asfinag.at/strassenbau/planungsprojekte/a6/planung_a6_start.htm, Lekérdezés: 2003. 11. 21.)

Szélerőművek elhelyezésére alkalmas területek Alsó-Ausztriában – tanulmány

Nincs utalás a KOBRA projekt-területét érintő határokon átlépő problémákra

"A szélerőművek építéséből kizárt területek a borvidéken és a bécsi agglomerációban" Tervbemutató – nem szövegrész.

4.2.2. Regionális tervezetek

A 10. táblán bemutatott tervezetek áttekintésben mutatják a regionális tervezési tevékenységet.

10. tábla: Térségi szempontból lényeges regionális tervezetek

Közigazgatási szint	Tervezet
Burgenland	a Parndorfi síkság fejlesztési terve
Alsó-Ausztria	Regionális fejlesztési program - Bécs északi agglomeráció Regionális fejlesztési program - Bécs déli agglomeráció Kistérségi fejlesztési koncepció - Auland Carnuntum főrégió Kistérségi fejlesztési koncepció Marchfeld nyugat – Bécs észak Kistérségi fejlesztési koncepció Marchfeld dél – Bécs Dunai városrész ¹ - Turizmus útiterv – March Thaya Auen Regionális Szövetség Trilaterális Bioszférapark Morvaország

Forrás: saját kutatás, 2003. november

Idézetek Burgenland térségi tervezeteiből:

A parndorfi síkság fejlesztési terve

Zech, Sibylla, 2002. Erläuterungen und Grundlagen zum Entwicklungsprogramm Parndorfer Platte. Bécs, 1996. December

Nincs utalás a KOBRA projekt-területét érintő határokon átlépő problémákra

¹ Megjegyzés: nem tartalmazza a KOBRA projekt-terület egyetlen települését sem, de kiértékelésre került azon programtervek alapján, amelyek túlmennek a fejlesztési koncepcióban megfogalmazottakon.

Idézetek Alsó-Ausztria térségi tervezeteiből

Rendelet a bécsi agglomerációs övezet regionális térségtervezési rendjéről

(LGBI. 8000/85)

http://www.noel.gv.at/service/ru/ru2/Raumordnungsprogramm_wien_Sued.htm, lekérdezés: 2003. 11. 21.

Nincs utalás a KOBRA projekt-területét érintő határokon átlépő problematikákra

Ikt. Szám: 8000/86 - Alsó-Ausztria tartomány

Rendelet a Bécs északi agglomerációs övezetének regionális térségtervezési programjáról

(LGBI. 8000/86)

http://www.noel.gv.at/service/ru/ru2/Raumordnungsprogramm_wien_Nord.htm, lekérdezés: 2003.11. 21.

Nincs utalás a KOBRA projekt-területét érintő határokon átlépő problematikákra

Kistérségi fejlesztési koncepció - Auland Carnuntum Leader régió

Carnuntum+ régió - Regionális Fejlesztési Egyesület, Regionális Fejlesztési terv „Carnuntum+“ – a LEADER+ - ra benyújtott dokumentum

LEADER+ munkaterület átfogja egész Bruck/Leitha járást, vagyis a következő településeket: Au am Leithagebirge, Bad Deutsch-Altenburg, Berg, Bruck/Leitha, Enzersdorf an der Fischa, Göttlesbrunn Arbesthal, Gätzendorf an der Leitha, Hainburg an der Donau, Haslau-Maria Elend, Höflein, Hof am Leithagebirge, Hundsheim, Mannersdorf am Leithagebirge, Petronell-Carnuntum, Prellenkirchen, Rohrau, Scharndorf, Sommerein, Trautmannsdorf an der Leitha, Wolfsthal, valamint Orth an der Duna, Eckartsau és Engelhartstetten településeket Gänserndorf járásban.

A „Carnuntum+ ezen kívül két gócterület között helyezkedik el, amelyeken – sejtetően – az EU bővítésével összefüggésben hamarosan intenzív gazdasági fejlődés kezdődhet, de pillanatnyilag ennek inkább a problémái mintsem az előnyei jelentkeznek!” (4. o. - Bevezetés).

„Saját profil és identitás nélkül a régióban közösen kidolgozott célok és stratégia nélkül, a lokális aktorok profi hálózatai nélkül, a források következetes csoportosítása nélkül a régió lakosainak életminősége kapcsán nem sok jóra számíthatunk, de ugyanez mondható az önálló gazdasági fejlődésről, a kulturális értékek megőrzéséről, az – egyébként növekvő – (kulturális) turizmusról. Ugyanis fenyeget a veszély, hogy két gócterület közötti ütközőzónává süllyed a terület: „Ha Bécs és Pozsony nekigyürkőzik, mi pedig közösen nem lépünk fel, akkor nekünk lőttek!” Ezzel érvelnek a Leader+ régióbeli támogatói. Ehhez jön még az 1. számú célterület, Burgenland határ menti helyzete ...” (4. o. - 1. Carnuntum+ két növekvő gócterület között és Burgenland, az 1. sz. célterület közelségében – elhelyezkedés és természeti adottságok)

„A keleti határnyitás az említett járásban mindenképp a közlekedés növekedésében éreztette hatását, jóllehet a forgalom gazdasági jellegének köszönhetően a régió jólétéhez is hozzájárul. Bruck/Leitha járáson keresztül halad minden magasabb rendű közlekedési útvonal Bécs felől Szlovákia és Magyarország felé. A több mint 2 millió lakosú Bécs és Pozsony közötti köztes elhelyezkedés, amibe beleveendő Győr és Budapest is, jelentős esélyeket, de veszélyeket is tartogat (turizmus, gazdaság versus közlekedési terhelés, „senki földje“, „átjáró ház“) a régió számára.“ (9. o. – A régió leírása, regionális adatok – elhelyezkedés és természeti adottságok).

„A régióban ill. a közelben 2 nemzeti park található (Donauauen és Neusiedlersee-Seewinkel), valamint Carnuntum régészeti park, számos kastély és vár (Marchfeldschlösser, Petronell, Rohrau, Hainburg) és szőlő/borvidékek. Ez a turisztikailag kedvező helyzet valamint a gócterületek közelsége és a jó elérhetőség lényeges mozzanatok, amelyek figyelmet érdemelnek a fejlesztések során. A nagy központok közelsége azonban azzal a veszéllyel illetve eséllyel jár, hogy esetleg elveszítjük, vagy ellenkezőleg: vagy éppen kiteljesítjük saját fejlődési lehetőségeinket.“ (9. o. – A régió leírása, regionális adatok)

„Az ECO Plus ezért egy "határokon átlépő impulzuscentrum" (GIZ) megteremtését vette tervbe Bruck/Leitha térségében. A projekt célja a keletebbre fekvő országokkal való kapcsolattartás és a velük kapcsolatos ismeretek építése és mélyítése a Bruck/Leitha térségében tevékenykedő regionális szervezetek körében, a meglévő struktúrák erősítése és újak világra segítése az EU keleti bővítése által nyújtott esélyek minél jobb kihasználás érdekében.“ (12. o. - A régió leírása, regionális adatok – gazdasági tényezők és foglalkoztatás)

„Igen magas az önálló vagy részben önálló gazdálkodók aránya, ezért erős fenntartások mutatkoznak a járásban a gyors keleti határnyitással és annak a főként a mezőgazdasági struktúrára gyakorolt hatásai miatt.“ (13. o. - A régió leírása, regionális adatok – Mezőgazdaság)

„A régióban a vásárlói kapacitás 2,4 milliárd ATS. A vásárlói kapacitás indexe 104,1, valamivel az országos átlag feletti, amely 100,0. Várható, hogy a keletről érkezők ezt fokozni fogják, és a folyamat nem csak Hainburg és Bruck határtelepüléseket érinti, hanem az egész régiót. A kereskedelemnek ehhez a helyzethez kell alkalmazkodnia.“ (14. o. - A régió leírása, regionális adatok – Kiskereskedelem)

„Az Bruck-i energiapark projekt a Pozsonnyal közös EU-Interreg kezdeményezés része. Ezek az intézkedések megfelelnek az 1997. évi alsó-ausztriai energiakoncepció előírásainak, amely a regeneratív energiahordozók alkalmazását és a fosszilis tüzelőanyagok mellőzését favorizálta.“ (16. o. – új technológiák és innováció)

Áttekintés: Erősségek/gyengeségek, esélyek /veszélyek (SWOT elemzés) – 16-17. o.

- természet és környezet:

Erősségek: központi fekvés: Bécs, Pozsony,

Gyengeségek: a természetet veszélyeztető a Közlekedési terhelés (pl. keleti határnyitás).

- Gazdaság / KMU:

Erősségek: kedvező fekvés a hármashatár mentén – a keletebbi területek ismerete,

Gyengeségek: a keletebbi területek ismeretét a régióban kevésbé hasznosítják vagy veszik figyelembe.

Esélyek: Az ECO Plus ezért egy "határokon átlépő impulzuscentrum" (GIZ) megteremtését vette tervbe

Bruck/Leitha térségében. – a keletebbi területek ismeretének támogatása ,

Veszélyek: a keletebbi területek ismeretét figyelmen kívül hagyják, átjáróház-gazdaság,

- Kultúra:

Esélyek: Keleti határnyitás: új látogatók - Turizmus

Esélyek: Keleti határnyitás: a turizmusban rejlő lehetőségek

Veszélyek: Átjáró ház Bécs, Pozsony und Magyarország között

„Helyi dinamika beindítása: a nemzeti és nemzetközi együttműködések forszírozása, know-how-csere más innovatív „leader” régiókkal és a csatlakozó országok határregióival.” (18. o. – regionális fejlesztési célok - célok)

„A régió pozicionálása: a közeli góccentrumok lakosságának pihenő övezete – kerékpárutak kiépítése és a Natura-2000 körébe tartozó területekre vezetése. Intenzív határokon átlépő turisztikai és kulturális együttműködés.” (19. o. – regionális fejlesztési célok – a 2006. évre tervezett eredmények)

„Új, környezet- és célcsoport-orientált turisztikai kínálat létrehozása együttműködésben a csatlakozó országok régióival. Az idegenforgalmi számok növelése természet és kultúra-orientált kínálattal és a kerékpáros turizmusra támaszkodva érhető el. Intenzív know-how csere a csatlakozó országok határos régióiban tevékeny helyi aktorok bevonásával.” (19. o. – regionális fejlesztési célok – a siker kritériumai)

„A változó kínálat feladata, hogy segítse a kultúrák és emberek közelkerülését a régióban és határon túlról. Ez lényeges csatlakozási pont lehet az INTERREG Program keretében Szlovákia és Magyarország felé. Kulcsprojekt létrehozása, amelynek fő programja: Carnuntum – a Bécs-Pozsony-Fertő tó régióban fekvő attraktív élményszerző területként való meghatározása.” (26. o. – fejlesztési stratégia – kulcsprojektek – turizmus és kultúra – kulcsprojektek: Carnuntum élményterület).

„Carnuntum LEADER régió Bécs és Pozsony nagyvárosok előterében jó esélyeket tartogat a jövőre nézve, de konkrét veszélyként jelentkezik a gazdasági pozícióvesztés lehetősége, ezért regionális gazdasági település-programnak kell elősegítenie a kelet-európai határzóna esélyeinek kiaknázását.” (28 – fejlesztési stratégia – kulcsprojektek – gazdaság, kereskedelem, műipar – kulcsprojektek: regionális településfejlesztési program).

„Bár a régió szélesebb területekhez kapcsolódó fekvése igen előnyös, fennáll a veszély, hogy a keleti határnyitás folyamatában más központos „elnyomják“. Ezért kulcstémává kell tenni a jövőben az új stratégiai orientációt valamint a gazdasági fejlődés feletti nagyfokú önálló rendelkezés problémáját.“ (40 – Az EU-politikák figyelembe vétele –a régió versenyképességének fokozása).

Kistérségi fejlesztési koncepció: Marchfeld Nyugat – Bécs Észak (interim jelentés).

A Bécs Észak - Marchfeld Nyugat kistérséghez tartoznak Floridsdorf és Donaustadt (Leopoldau , Süssenbrunn) bécsi kerületek, valamint az északkelet-bécsi városterülettel határos 5 alsó-ausztriai település: Aderklaa, Markgrafneusiedl, Parbasdorf valamint két város: Deutsch-Wagram és Gerasdorf bei Wien.

„Tekintettel a tervezett EU-bővítésre ez a terület is bekerül az új határokon átlépő EuroRégió centrumába. A kelet-közép-európai országok hamarosan bekövetkező integrációja jelentős változásokat fog eredményezni a versenyképességek és települési adottságok tekintetében. A feladat az, hogy a kistérségi tervezésben és koncepciókészítésben erős hálózati együttműködést (optimalizáció, összeköttetések, kiépítés, stb.) érjünk el.“ (19. o. – 2.10. Következtetések és összefoglalás – általános rész).

„A kistérség része a Brno – Pozsony – Bécs városháromszögnek is. A térségfejlesztésnek ebben a régióban különös szerepet kell tulajdonítanunk Csehország és Szlovákia tervezett EU csatlakozása kapcsán is.“ (25. o. – Függelék – válogatott keretfeltételek rövid bemutatása – áttekintés)

„A jövőben, vagyis a tervezett útépitések megvalósulásával (ld. közlekedési fejezet), de a keleti régió változó térségi paraméterei miatt is (a szomszéd országok EU-csatlakozása) arra lehet számítani, hogy az üzemek számára vonzó lesz ebben a kistérségben megtelepedni.“ (39. o. – Függelék – válogatott keretfeltételek rövid bemutatása – gazdaság – termelés, kereskedelem és szolgáltatás)

„E tekintetben Bécs helyzetét is európai összefüggésében kell szemlélni. Az 2004-re tervezett EU-bővítés, amikor is a kelet-közép-európai államok felvételre kerülnek, növelni fogja Bécs közlekedési csomópont jellegéből adódó jelentőségét (TEN-csomópont Bécs). Már mai is fennáll egy jelentős határokon átlépő közlekedési kapcsolatrendszer (elsősorban IV) az kb. 500.000 lakosú Pozsony közelségének köszönhetően.“ (43. o. Függelék – válogatott keretfeltételek rövid bemutatása – Közlekedés/Technikai infrastruktúra).

Kistérségi fejlesztési koncepció Marchfeld Dél – Bécs Dunai városrész (interim jelentés)

A Donaustadt – Marchfeld Süd kistérséghez tartoznak Bécs Donaustadt kerülete (Breitenlee, Essling, Neu-Essling), Groß-Enzersdorf, Mannsdorf an der Duna, Orth an der Duna, Leopoldsdorf im Marchfeld, Andlersdorf és Raasdorf települések. A Donaustadt – Marchfeld Süd kistérségi fejlesztési koncepcióban nem szerepel a KOBRA projekt területén lévő település, de kiértékelésre került azon programtervek alapján, amelyek túlmennek a fejlesztési koncepcióban megfogalmazottakon.

„A Donaustadt – Marchfeld Süd kistérség két nagyváros, Bécs és Pozsony között fekszik, amelyek közös „élettere” mintegy 2,8 Milliő lakost ölel fel. Különösen az egynapos turizmus jelentős a kistérség számára, amit Bécs közelsége és a kiránduló járművekkel elérhető látványosságok jelenléte (pl. Donauauen nemzeti park) magyaráz. További kulturális vonzerőt jelentő kastélyok és kastélyparkok láthatóak végig a „Marchfeldi kastélyútúra útvonala mentén.” (23. o. – struktúraelemzés – turizmus – turisztikai célok, szabadidős infrastruktúra)

„A történelmi mondák és legendák helyéül szolgáló települések, pl. Vesten, Schiffsmühlen és Kapellen, kevésbé helyeznek hangsúlyt történelmi vonatkozásaikra. Sajnos ugyanilyen keveset kapnak a nagyvárosi (Bécs, Pozsony) vagy alpesi régiókból érkező kirándulók a vidékies életből és a mezőgazdasághoz kötődő élményvilágból pont ott, amely Ausztria gabona- és zöldségtermelő vidékének nevezi magát.” (27. o. – struktúraelemzés – turizmus – perspektívák).

Ezek az eredmények egy kérdőíves felmérésen (2002 nyara) és egy workshopon (2002 október) alapulnak. Utóbbi címe az volt: „Milyen esélyeket és fejlesztési lehetőségeket látunk a Marchfeld-i településeken? – Termelők és szolgáltatók Bécs és Pozsony érdekében.” (33. o. – struktúraelemzés – a táji környezet – „A tágas ország”).

„Az extenzívebb mezőgazdaság több ugart és extenzív állattartást hozna. Így a föld más módon is hasznosításra kerülhetne: természetvédelem, vadas park, kémélő turizmus, stb. Ezzel párhuzamosan a különösen jó talajokon intenzívebb szántógazdálkodás volna folytatható („a mezőgazdaság iparosítás még nem fejeződött be”), amit persze a keletebbre fekvő országokban folyó liberalizációval és piaci nyitással, valamint a EU agrárreformjával összefüggésben kell szemlélni.” (36. o. – struktúraelemzés – mező- és erdőgazdaság – perspektívák).

„Marchfeld megmarad két nagyváros között elterülő zöld régiónak: kulturális vidékként kell törődni vele és fejleszteni. Marchfeld és Donauauen ma a Bécs és Pozsony között fekvő „zöld örökséget” jelentik. Ez az összefüggő természeti régió, amely a Marchfeld-i művelés alatt álló vidéket egyesíti Donauauen természetes környezetével, más európai nagyvárosi régiókkal összevetve egyedülálló.” (47. o. – irányelvek).

„Az új EU tagállamokkal való együttműködés nemzetközi modell-régiója. A keleti szomszéd államok csatlakozása az EU-hoz új fejlődési esélyeket nyit meg az ezekkel határos régiók számára. A kistérség, ha közvetlen határrégió, a kibővített EU keretében építsen ki jó együttműködéseket a lehetőségek kiaknázása és a nem kívánt hatások kiküszöbölése érdekében.“ (48. o. – irányelvek)

„2 főváros között kedvező fekvésű fejlődő térség, de nem szórt település. A vizsgált terület két európai főváros között fekszik, és Közép-Európa lényeges fejlődő régiója. Minden fejlődése ellenére is figyelni kell a regionális struktúrák fennmaradására, a településfejlődés elviselhető és térséghez illeszkedő kereteinek fenntartására valamint arra, hogy a gazdasági struktúrák szintén beleilleszkedjenek a települési szerkezetbe. Különösen az új területnyitások esetében kell átfogó szemlélettel és a település átfogó jellegeinek figyelembevételével eljárni.“ (48. o. – irányelvek)

„Virágzó mezőgazdaság és célirányos intenzív kutatás. A mezőgazdaság határozza meg a kistérség identitását és gazdaságát (Ausztia éléskamrája). A különleges természeti adottságokkal összefüggő termelési szerkezet, a viszonylag kedvező üzemméreteket, és Bécs ill. Pozsony közelsége kiváló esélyeket teremt hosszú távú innovatív piaci és gazdálkodási tevékenységekhez, amelyekkel a mezőgazdaság egyre erőteljesebben él. Néhány agrárkutató intézet már le is telepedett a térségben. E mezőgazdasági csúcsrégió tovább erősödhet a kutatói és oktatási bázisokkal való együttműködések révén.“ (49. o. – irányelvek)

Turizmus útiterv – March Thaya Auen Regionális Szövetség

Nincs utalás a KOBRA projekt-területét érintő határokon átlépő problematikákra

Trilaterális Bioszféra-park Morvaország - megvalósítási tanulmány (Zárójelentés 2002. július)

„Mivel a jövőben trilaterális bioszféra-parkot szeretnénk létrehozni Csehországgal és Szlovákiával közösen, fontosnak tartjuk már most megkezdeni a későbbi határokon átlépő intézkedések tervezését. Jelenleg pl. már határokon átlépő kooperációban állunk a DAPHNE és a Zahorie Regionális Szövetség intézményeivel. A határokon átlépő kerékpáros régióban az INTERREG közbejöttével társulásként finanszírozzuk a Borvidék – Dél-Morvaország – Nyugat-Szlovákia Bicyklirégió Projektet, a „Fejedelem utat” és a KTM kerékpárutat. Vonzóbbá tesszük a határátkelőket azzal, hogy ezeket is felszereljük kétnyelvű ún. access-point-okkal és biciklisávval, de ezen kívül a Hohenau-i pontonhíd is szóba jöhet élménylátványként, amely a turisztikai kínálat részeként kerül a piacra. További határokon átlépő fejlődési potenciálként tekintünk a közös kínálattervezésre, valamint a súlyponti területek koordinált marketingjére (pl. határokon átlépő kerékpáros és gyalog utak régiója).“ (127. o. – további határokon átlépő tevékenységek)

„Fejlődésében a leginkább előrehaladott a Marchegg melletti ipari terület. A VW Devinska Nova Ves-ben lévő üzeméhez tervezett beszállítói bázis előmunkálatai a hírek szerint túlhaladtak a kritikus fázison (megnyitja Pröll tartományfőnök a borvidék napján, 2001. szeptember). Az első szakaszban az üzem előre szerelt autóalkatrészeket gyárt, amivel 200 munkahely teremthető meg. A Moraván átvívelő határátkelő tervezése folyamatban van.“ (144 – Ipari park Poysdorf és Marchegg)

„A March-Thaya-Auen Regionális Szövetség szervezi a határokon átlépő turisztikai kínálat minőségbiztosítási, programszervezési és marketing kampány támogatási projektjét. A projekt pl. a következőket finanszírozza: többnyelvű turista-irányítási rendszer, a turisztikai látványosságok marketingje, gasztronómiai akciók, természeti és kulturális idegenvezetési standardok kidolgozása, határokon átlépő egy- és többnapos idegenforgalmi csomagok tervezése. A projekt-partnerek a DAPHNE Ökológiai Centrum, a Zahorie Regionális Szövetség és a pozsonyi Eurégló Szerviz Center.“ (149. o. – Határokon átlépő turisztikai ajánlatok)

„A jövőben kiemelkedően fontos Bécs – Pozsony – Budapest gazdasági tengelyen való elhelyezkedés következményeként a régióban az EU-csatlakozást követően a kvalifikált munkaerő hiányára lehet számítani. Ezzel párhuzamosan csökkenhet az innovatív vállalkozások alapítása irányába mutató vonzerő, mivel a piacon lényegesen kisebb kockázatú foglalkozást is lehet találni. Ezért az endogén munkaerő-tőke erősen ki lesz téve a délről jövő szívó hatásoknak, és megnehezedik – pl. a mezőgazdasági kiegészítő tevékenységek területén – a közvetlenül piacra termelő vagy turisztikai vállalkozások alapítását. Az ilyen vállalat-alapításokat támogató idejében erős motiváló tényezők és professzionális támogatások (pl. gazdaságorientált szolgáltatások) beiktatásáról kell gondoskodni, ugyanis a gazdaság saját inerciáját nagymértékben fékezheti az elvándorlás.“ (161 – szervezeti javaslatok a menedzsment-struktúrában)

„Bár a határregió átalakulóban van, továbbra is szenved a határhelyzet súlyos gazdasági hátrányaitól, valamint az őstermelők körében folyó strukturális változásoktól. Az EU keleti bővítése nyomán azonban egy sokkal dinamikusabb fejlődés megindulására számíthatunk a jövőben. A jelen kihívása az, hogy megtaláljuk azokat a gazdasági és szociális fejlődés irányokat, amelyek összhangban állnak a kulturális értékek megőrzésével, és a gazdag természeti örökség védelmével a régióban. A határnyitással és a keleti EU bővítéssel a kockázatok mellett sok új esély és kihívás is keletkezik majd. Mindenek előtt a Bécs – Poysdorf – Brno tengely bír kiváló gazdasági kilátásokkal. A Poysdorf és Marchegg térségében elterülő gazdasági parkoktól új impulzusok kiindulás várható. Keleti irányban a régió új határátkelő létesítésében érdekelt (Hohenau, Angern, Marchegg).“ (179. o. – a jelen koncepcióban megfogalmazott követelmények értelmezése).

4.2.3. Helyi tervezetek

A 11. táblázatból láthatóan csupán Marchegg, Hainburg és Berg rendelkezik aktuális helyi fejlesztési koncepcióval, a többi település nem modernizálta tervezeteit.

Csupán Hainburg an der Donau város megújulási tervének céltervezetei foglalkoznak a Szlovákia közelségéből adódó külkapcsolatokkal. „A környékhez fűződő kapcsolatok (Auland Carnuntum régió, Donauauen nemzeti park, Szlovákia) további erősítésre szorulnak. Kezdeményeznünk kell a szomszédos településekkel, valamint Szlovákiával (az említette Pozsony körüli térséggel) közös projektek kidolgozását és támogatását annak érdekében, hogy a város új impulzusokat nyerhessen, és mindennek ellőtt Hainburg, de az egész régi gazdasági helyzetét is hosszú távon javítani tudjuk.“

(Megújulási koncepció Hainburg an der Donau város, 9. o.)

11. táblázat. Az osztrák városi vidékövezetbeli helységek tervezeteinek kora

Település	Területi célrendezési terv	Helyi területrendezési program Helyi fejlesztési koncepció
Marchegg	2002	2002
Lassees	1977	1977
Engelhartstetten	1980 – most modernizálják	1980 – most modernizálják
Hainburg	1994	1994 (2003 – a város megújulási koncepciója)
Wolfsthal	1995	1995
Berg	1995	1995 (1999 – a falú megújulásának irányelvei)
Edelstal	1992 – most modernizálják	1992 – most modernizálják
Kittsee	1993 – most modernizálják	1993 – most modernizálják
Pama	1981	1981
Deutsch-Jahrndorf	1991 – most modernizálják	1991 – most modernizálják

Forrás: a polgármesterek találkozásán szerzett információ, 2003. augusztus, saját kutatás 2003. november

4.2.4 Pozsonyi tervezetek

Pozsony területi célrendezési tervét a város magisztrátusa dolgozta ki, és várhatóan 2004 márciusában foglalják határozatba, tudatta a szlovák szakértő, Prof. Maros Finka. Négy variánsban gondolkodnak, de bizonyosra vehető, hogy a 3. változat kerül be a határozatba, mivel az ennek alapját képező kiinduló adatok (lakosság: 540.000, naponta oda ingázók száma: 200.000) a mai becslések alapján reálisnak tekinthetők. A 1-es változatban pl. a tervezéskor 15 %-os népességnövekedéssel számoltak, de 2 éve Pozsony negatív népesedési adatokat produkál. Realista becslés szerint Pozsony 30 év múlva valószínűleg kb. 500.000–600.000 lakossal fog bírni.

Pozsonyban jelenleg nincs érvényes területi célrendezési terv, a célterületek kijelölése de facto a városrészek kompetenciája, ez egyetlen követelmény, hogy készüljön ún. „üzemné rozhodnutie“ (döntés-előkészítő tanulmány a területről). Ez az ellenőrzött városépítészeti tanulmányt az ilyen tevékenységre jogosult magánmérnökök vagy a település / kerület fejlesztési hivatala készíti el. A tanulmány költségének finanszírozásába bevonhatóak a befektetők is, ami biztosít bizonyos mozgásteret egyéni érdekek érvényesülés számára is. Ha a területre vonatkozó döntés pozitív, megkezdődhet az építési engedélyek kiadása.

Ennek figyelembe vételével érthető, hogy a városrészek polgármesterei nem feltétlenül boldogok az egész Pozsonyra kiterjedő területi célrendezési tervről szóló döntés ötletétől, mivel az jelentősen korlátozni fogja befolyásukat. Mihelyt a területi célrendezési terv határozatba kerül, az egyes városrészekre is kötelezővé válik, és vége azoknak az időknek, amikor egy döntés-előkészítő tanulmány elegendő volt az építési engedély kiadásához.

Pozsony igazgatási struktúrája

Pozsonyban a hatáskörök megosztása kapcsán – szlovák szakértők által nyújtott információ szerint – élénk vita bontakozott ki, ezért az csak bizonyos fenntartásokkal mutatható be

A kistérségi együttműködések vonatkozásban a magisztrátushoz kell fordulni, amely a várost hivatalosan képviseli a külső kapcsolatokban. A valóságban azonban a viszonylag kicsi osztrák települések számára nem a magisztrátus a megfelelő instancia, mivel Pozsony 8 városrésze fekszik az osztrák határ mentén. Számos, egyébként a pozsonyi főpolgármestere hatáskörébe tartozó feladat átkerült a városrészek polgármestereinek illetékességébe, de a város főpolgármestere más vonatkozásokban sem dönt a városrészi polgármesterekkel való előzetes egyeztetés nélkül. Vagyis az osztrák polgármestereknek elsősorban a pozsonyi városrészek polgármestereivel kell együttműködniük, illetve a tárgyalásokat megkezdniük. Informális szinten a pozsonyi városrészi polgármesterek és az osztrák polgármesterek közötti együttműködés már ma is működik.

Alapvetően megállapítható, hogy a pozsonyi főpolgármester / pozsonyi városrészi polgármesterek / osztrák polgármesterek háromszöge a határokon átlépő kooperáció platformjaként nagyon is hasznosnak látszik.

A határokon átlépő együttműködést az egyes problématerületek tekintetében eltérően kellene kezelni. A térségtervezés területén való koncepció-fejlesztésben - pl. közlekedéstervezés, tömegközlekedés, stb. – célszerű, ha megmarad a magisztrátus illetékessége, de jobb, ha a kulturális és szociális területek a városrészek illetékességébe tartoznak, amelynek ehhez persze megfelelő költségvetéssel is rendelkeznie kell. (ld. 12. tbl.).

12. tábla. Áttekintés a kompetenciák megosztásáról folytatott vita jelenlegi állásáról Pozsonyban

Igazgatási szint	Vezetés	Feladat-meghatározás
1 Kerület	Kerületi elnök	a kerület, mint igazgatási egység 2003.01.01. dátummal került bevezetésre feladatköre még nem egyértelműen tisztázott.
1 Magisztrátus	főpolgármester	döntési jogkörökkel (térségtervezés, közlekedéstervezés, stb.) felruházott önkormányzat,
5 járás	hivatalvezetők	államigazgatás, – 2003. 12. 31 dátummal feloszlásra kerülnek.
23 városrész	városrész polgármestere	önkormányzat, döntési jogkörök: kulturális és szociális terület, stb.

Forrás: saját kutatás, 2003. szeptember

4.3. Regionális és kommunális jelentőségű egyedi projektek

A bemutatott projektek és tervezetek pillanatfelvételnként mutatják a régióban folyó tervezési munkát, az információk a települési képviselőktől és szakértőktől származnak.

Regionális tervezetek /projektek az osztrák projektterületen

Projekt címe	Kittsee összekötő út
Rövid leírás	Az A6 észak-keleti autópálya/ Kittsee összekötő út tervezése gőzerővel folyik: A majd nem 22 kilométeres A6 az A4 keleti autópályát fogja összekötni Kittsee határátkelővel. Az út Neudorf – től északra fut keleti irányba, Pama helysénél párhuzamos a B50-nel, aztán délre fordul Kittsee felől keleti irányba a Kittsee-t körülvéő körgyűrűre, és itt éri el a határátkelőt. A projekt 37 hidat tartalmaz.

Projekt címe	Nemzeti parki turizmus - Donauauen
Rövid leírás	osztrák-szlovák INTERREG–IIIA projekt. A projekt tartama: 2002–2006, célja turisztikai intézmények tervezése és létrehozása valamint turisztikai kínálatok fejlesztése és marketingje az osztrák-szlovák határ mindkét oldalán.

Projekt címe	Határokon átlépő energiapark
Rövid leírás	Megszületett egy határokon átlépő (Szlovákia, Magyarország, Ausztria) energiapark létrehozásának ötlete.

Projekt címe	Határokon átlépő kastélypark
Rövid leírás	INTERREG projekt, súlypontja: történelmi kertek, a következő helységek részvételével: Bruck/Leitha, Marchegg, Schlosshof, Niederleiten, Eckhartsau, Fertőd (H), Rusovsce (SK).

Projekt címe	Duna-Öko-korridor
Rövid leírás	A projekt két fontos funkciója az árvízvédelem az osztrák és a szlovák oldalon, valamint a meglévők mellé további szabadidős és pihenés-turisztika kínálat létrehozása.

Kommunális tervezetek/projektek az osztrák projektterületen

Helység	Angern/Hohenau
Projekt címe	Hídprojekt
Rövid leírás	Hohenau-ban a régi ponton-híd helyére új közúti hidat építenek, amely 1 nyomsávon autóval is járható lesz, és egy rövid feljárórámpával csatlakozik az ártári területhez. A létesítmény 24 órában fog üzemelni. Befejezési határidő: 2004, tavasz

Helység	Wolfsthal
Projekt címe	BRAWO
Rövid leírás	A BRAWO egyfajta fejlesztési stratégia a Wolfsthal – Pozsony körzet területén. Az elképzelésben szerepel egy dunai tehermentesítő csatorna, amely részben árvízlevezetőként szolgál, részben szabadidős tevékenységekre használható (felépítményes csónakok közlekedése, hajózás, stb.).

Helység	Nickelsdorf
Projekt címe	síkűveg-termelés
Rövid leírás	a síkűvegyár létesítéséről népszavazás dönt 2003. november elején. Terület: 35 ha, megvalósítás tartama: 2004-2005.

Helység	Nickelsdorf
Projekt címe	„Arany háromszög“ regionális fejlesztési terv
Rövid leírás	Az „Arany háromszög“ regionális fejlesztési terv a határ menti kommunális fórumba tömörült helységek fejlesztési céljait fogalmazza meg. Ennek a tervzetnek inkább kívánságlista jellege van, mivel hiányoznak a szükséges pénzeszközök.

Helység	Nickelsdorf
Projekt címe	Szögesdrót projekt
Rövid leírás	a tervek szerint az osztrák magyar határon békeemlékmű gyanánt egy megfigyelőtorony és egy szögesdrótból készült „határzár darab” kerül felállításra. Megvalósítás tartama: 2004 – „15 éve nyitott a határ “

Helység	Marchegg
Projekt címe	GIZ
Rövid leírás	Nagysága 44 ha üzemi terület, a területre való közúti és vasúti bejárás megépítésének költségeit az ECO Plus finanszírozza, a víz, gáz és csatorna hálózatba való bekötésekért Marchegg helység felelős. Befejezési határidő: 2004. tavasz

Helység	Marchegg
Projekt címe	Marchegg - Devínská Nová Vés híd projekt
Rövid leírás	A közúti híd párhuzamosan halad majd a jelenlegi vasúti híddal, használata csak egy szűk személyi körre ill. csoportra terjedhet ki. Befejezési határidő: 2004. május és ősz között, ennél pontosabban nem határozható meg, mivel az árvíz és a madarak költési ideje miatt a tartópillérek megépítése a Moravában késést szenvedhet.

Helység	Lassee
Projekt címe	Élménypark
Rövid leírás	A park a tervek szerint Európa-park lesz, ahol 2007-től minden EU tagállam elültet egy fát. Terület: 6–7 ha.

Helység	Lassee
Projekt címe	Szélmalom projekt
Rövid leírás	A tervek szerint bemutató vízimalom épül. 1912-ben leégett a település régi vízimalma – az új vízimalom 2012-ben kezdhetne működni. Ez az új malom eredeti építmény lesz, amelyet egy szomszéd helységből szállítanak a helyszínre, de a külső borítása üveg és acélszerkezet lesz.

Helység	Lassee
Projekt címe	Ipari park
Rövid leírás	Terület: 40 ha. Befogadni hivatott a kiválasztott ipari területeket. Már megtelepült az Estrich vállalat, egy speditőr cég valamint egy aszfaltozó vállalat.

Helység	Lasse
Projekt címe	Mentőállomás
Rövid leírás	Az ASD hétvégi és éjszakai szolgálatot ellátó mentőállomása az egész Gänserndorf-i környéket le fogja fedni. A mentőállomás a település egészségházában kap helyet. 4 garázs és oktatóhelyiség megépítése szükséges.

Helység	Engelhartstetten
Projekt címe	Termál projekt
Rövid leírás	Rogner-féle termálfürdő (1000 látogató/nap) és termálhotel (300-400 ágy) építése. A tervek elkészültek, a projekt várhatóan 2007-ig befejeződik.

Helység	Bad Deutsch Altenburg
Projekt címe	Termál projekt
Rövid leírás	ha a Próbafúrások sikeresek, Rogner-féle termálfürdő kerül megtervezésre.

Helység	Edelstal
Projekt címe	vízgyűjtő tároló medence
Rövid leírás	2007/2008 -ra a település körül 5 retenciós medence kerül megépítésre, ezek feladata az, hogy felvegyék a talajvizet. Jelenleg 2 medence áll építés alatt.

Helység	Kittsee
Projekt címe	World Life Park
Rövid leírás	A szórakoztató parkot a 6 földrész szerint osztják fel, a projektben a föld 280 országából várhatóan 150 részt fog venni. Ezek mindegyike 1-1 pavilont kap, amelynek nagysága kb. 75 m ² lesz. A tematikus park megismerteti a látogatót a világ földrajzi, történelmi és népelettudományi ismereteivel. Terület: 65 ha. Befejezés: 2005.

Helység	Kittsee
Projekt címe	szélerőmű park
Rövid leírás	a tervek szerint 12 szélkerék épül, (1 kerék összesen 125 m magassággal és 8 kerék 140 m összmagassággal). Megvalósítás tartama: október 3 - december 3.

Helység	Pama
Projekt címe	szélerőmű park
Rövid leírás	a tervek szerint 8 szélkerék épül, egyenként 91,50 m összmagassággal). Megvalósítás tartama: október 3 –tól kezdődően.

Helység	Berg
Projekt címe	szélerőmű park
Rövid leírás	a tervek szerint 10 szélkerék épül, egyenként 100 m összmagassággal. Megvalósítás tartama: jelenleg az UVP-eljárás szakaszában

Helység	Berg
Projekt címe	veszélyes hulladéklerakó
Rövid leírás	A depónia kb. 500.000 tonna veszélyes hulladék végtárolója lesz, amely Berg település kőbányájában kerül kialakításra. Eredetileg a mérgező hulladék külső záró-borítása szerepelt a tervben, de a mostani állás szerint ez elmarad, mivel nyitva akarják tartani az anyagoknak a vágatokból való későbbi kihozatali lehetőségét. Az eljárás már 15 éve tart.

Tervezetek /projektek a szlovák projektterületen

Helység	Pozsony
Projekt címe	Logisztikai centrum a reptéren
Rövid leírás	a reptér kiépítése pillanatnyilag nincs tervben, csupán a szolgáltató épületek kerülnek megépítésre.

Helység	Pozsony - Petržalka
Projekt címe	ipari park és lakásépítés
Rövid leírás	Petržalka helységtől délre ipari park és lakópark szerepel a tervekben.

Helység	Pozsony - Devínská Nová Vés
Projekt címe	Technológiai park és lakásépítési projekt
Rövid leírás	A technológiai park a VW kutatóközpontja számára kerül kialakításra.
Helység	Pozsony - Petržalka/Jarovce
Projekt címe	lakópark
Rövid leírás	Petržalka és Jarovce közti terület fontos kultúr-táj, hiszen minden infrastrukturális felszereltséggel rendelkezik. A helységi képviselők a családi házas övezetet fejlesztenék, a magisztrátus azonban inkább a terület multifunkcionális használata mellett tör lándzsát.

Helység	Pozsony
Projekt címe	Malacky/Eurovalley ipari park
Rövid leírás	Terület: 1200 ha, Befejezés: 2008.

Helység	Pozsony
Projekt címe	Aqua-park
Rövid leírás	Jelenleg a tervek kivitelezésének három különböző helyszínéről folynak tárgyalások. A projektben több sportlétesítmény valamint egy dunai tehermentesítő csatorna megépítésének terve is szerepel (a BRAWO projekt része).

A 3. sz. pozsonyi területi célrendezési terv a bemutatott projektek mellett néhány további fontos információt is tartalmaz:

Helység	Pozsony
Témacsoport	Közlekedés
Rövid leírás	A közlekedés területén határokon átlépő együttműködésre lehet számítani. Az S7 esetleges meghosszabbítása érdekében Wolfsthal-tól Petržalka-ig területet tartanak fenn. Petržalka vasútállomás és a főpályaudvar között gyorsvasút létesül. A két pályaudvar összeköttetése a városi tömegközlekedés keretében jön létre, pontosabb döntésekre még ebben az évben lehet számítani. Metró a következő években nem terveznek Pozsonyban.

Helység	Pozsony
Témacsoport	Településszerkezete
Rövid leírás	Pozsony a Duna mindkét partján rendelkezésre bocsát beruházási területeket. Devínská Nová Vés térségében különösen szem előtt tartják a vidékfejlesztést. A régi repteret igyekeznek bekapcsolni a város vérkeringésébe. Pozsony területi célrendezési terve topográfiai adottságokra is tekintettel van: leegyszerűsítve az mondható, hogy osztrák oldalon Marchfeld helységnek inkább az ipari, a délebbi osztrák helységeknek inkább lakásépítési fejlődésre kell számítani. A szlovák tervek a lakópark-építéseket egészen a határ közeli területekig látják előreláthatónak, mert ezek szlovák vélemény szerint nagy értékű centrum-közeli lakóterületeknek tekinthetők.

Helység	Pozsony
Témacsoport	Gazdálkodás/lpar
Rövid leírás	Pozsony gazdasági területei a fejlődési tengelyek mentén fognak elhelyezkedni, és vegyes funkcionalitásúak lesznek. A WOPEX projekt már a múlté, a jelenlegi aktuális területi célrendezési tervben nem tartalékkoltak területet ennek számára. A finomító áttelepítését már 20 éve tervezik, mert a mélyen fekvő kavicsos rétegek miatt ezen a területen a vízkészlet egyre inkább csökken. Jelenleg a tervek a környezeti terhelés csökkentése felé mutatnak.

Helység	Pozsony
Témacsoport	Szabadidő/Pihenés
Rövid leírás	Pihenő övezetekre vonatkozó tervek: Jarovce (település-közeli pihenő övezete) és a Kárpátok területe, természetvédelmi övezet („városi erdő park”).

5. ábra: Nagyobbreszt regionális jelentőségű projektek

Forrás: saját kutatás, 2003. szeptember

6. ábra: A kommunális fejlődés tekintetében különös jelentőséggel bíró projektek

Forrás: saját kutatás, 2003. szeptember